

VÝŠKA TÓNŮ, NÁZVY NOT

Dnes si budeme povídat o výšce tónů. Vysoký tón neznamená, že měří dva metry, ale že vysoko zní. Stejně jako lidské hlasy nebo hlasy zvířat, i tóny mohou znít vysoko či hluboko nebo někde uprostřed. Bez odlišné výšky tónů by nemohly vzniknout žádné melodie. Jen si zkuste představit, jak by zněly známé písničky na jednom jediném tónu.

*Abychom mohly zaznamenat tónovou výšku do notové osnovy, je třeba umět do ní noty správně umístit. A kam? No přece na linky nebo do mezer. To už dobře umíme. Čím vyšší tón, tím leží nota na vyšší lince nebo mezeře. Ted' už stačí jen noty pojmenovat. Můžete si představit, že notová osnova je takový mnohopatrový dům, kde v každém patře (tedy na lince nebo v mezeře) bydlí jeden obyvatel (tedy jedna nota). A jejich jména už dobře známe–jsou to písmena hudební abecedy, tedy **c d e f g a h**. Stejně jako každý z vás má jméno a příjmení, tak i každá nota má dva názvy. Jeden označuje délku jejího trvání (např. půlová) a druhý označuje její výšku (např. g). Nota se nám tedy představí jako čtvrtěová f nebo osminová c apod. Na závěr si uvědomíme, že tónová řada **c d e f g a h** se neustále opakuje směrem nahoru nebo dolů, a proto je možné slyšet stejnou melodii ve vysoké poloze (hranou třeba flétničkou) nebo v hluboké poloze (hranou kontrabasem) a pořád to budou tóny ze stejné hudební abecedy.*

*Tóny se jmenují pořád stejně, jenom mění polohy, kterým říkáme **oktáva**. Oktávy se jmenují různě: jednočárkovaná, dvoučárkovaná nebo tříčárkovaná nebo také kontra či subkontra, podle toho jak vysoko nebo hluboko zní.*

*Oktáva, ve které běžně zpíváme, se jmenuje jednočárkovaná a značíme ji **c¹ d¹ e¹ f¹ g¹ h¹**. Tuto řadu zakončíme notou **c²**, čímž plynule přecházíme do dvoučárkované oktávy, kde navazují tóny **d², e², f²** atd.*

*Osmičlenná řada tónů se nazývá **stupnice** (např. **c¹-c²**).*

Pokyny pro práci s pracovním sešitem:

Strana 28A:

Stonožka nám přinesla hudební abecedu, ale cestou poztrácela některá písmenka, doplňte je.

Strana 28B:

Vidíte to také? Zpřeházená hudební abeceda! Pochyťte balónky a připevněte je k číslům podle správného pořadí.

Strana 28C:

Pět řad korálků s hudební abecedou, ale jen jedna je správně. Najděte ji a vybarvěte. Každý korálek jinou pastelkou.

Strana 28D:

Tajná šifra! Rozluštěte kódy pomocí písmen hudební abecedy. Rozluštění v podobě jednotlivých slov přepište na vedlejší řádek.

Strana 29A:

Písmenka hudební abecedy tančí v kruhu, ale v každém kolečku vždy jedno písmenko chybí. Najdete ho? Napište jeho název doprostřed kruhu.

Strana 29B:

Písmenka hudební abecedy a čísla se skamarádila, ale jen některé dvojice jsou správně. Najděte je a udělejte kolem nich krásné červené srdíčko, aby bylo jasné, že k sobě písmenko a číslo opravdu patří.